

vajoče za rejo tečne dele. Bolj ko je hrana pusta, mesu in kervi manj podobna, toliko več dela ima želodec.

Da se to delo zlajša, je želodec iz štirih delov, ti so: 1. prebiralnik ali prežvekovalnik, 2. kapica ali avbica, 3. devetogub in 4. sirišnik.

Zgrizena kerma pride naj pred v prebiralnik, kjer se prvič prebavlja; od tod gré v kapico, in tukaj se verne hrana nazaj v gobec. Zdaj se še enkrat prežvekuje. V novič prežvečeno hrano sprejme devetogub, ta jo pošlje v sirišnik. (Konj ima samo tega, in temu je tudi naj bolj podoben.) Prebavni sok je trohnelcapolne dele popolnoma spremenil v prekuhano tvarino, ktera se zdaj v tanko črevo pomakne. Pomikovaje dalje se moči 1. s trebušno slino, ktera se razliva v tanko črevo po trebušni slinavki in 2. s črevnatim sokom, kterega mnoge druge žlezice v črevih izpotijo. V tej slini in v tem soku se trohnelcaprosti jedilni deli spremené v sladkor in mlečno kislino.

V črevesnem soku se poslednjič še tudi trohnelcapolni deli popolnoma raztopé. Tako postane iz prebavljene hrane redilni sok ali tako zvani mlečni sok, kar je vse eno.

Ko netečni, neredilni deli po kačovitnem črevesnim gibanji počasi dospajo do debelega črevesa, črevesne sesalke izserkajo ves redilni sok. Potem se črevo izprazne. — Črevesne sesalke so lasne kitice (haarfeine Zöpfchen), ki pokrivajo tanko črevo v znotraj čez in čez. Tanko črevo opletajo mrežasto razvejene, lasne, serkavne ali limfatične žilice (Milchsaftgefäße). Njih drobni nitkasti konci segajo v črevesne sesalke. Te in une pa niso cevaste, ampak po rastlinsko prehaja iz ene v drugo zaperto stanico redilni ali mlečni sok iz tankega črevesa po črevesnih sesalkah v limfatične žilice, in iz teh vseh v mlečnico (Milchbrustgang), ki leži pod križem ali herbtancem, in sok dalje pošilja do pod levo pléče, kjer se v privodnico izprazne. Ta privodnica se imenuje leva naramna kervnica (linke Achselvene). Tukaj se belorumenkasti mlečni sok s kervjo zmeša in tudi v kri spremeni, ter združeno s slabo iz trupla nazaj prišedšo kervjo v desno serčno sprednjo izbico (rechte Vorkammer) in potem v desni serčni predalček razlije. Ta desni serčni predalček se skerči, in to stori, da namešana kri prestopi v pljučno privodnico (Lungenschlagader) in potem v pljuča, v kterih se una privodnica razveji v prav prav tanke nitke. Te nitke prehajajo v druge ravno tako tanke, ktere se pa zopet združijo, in poslednjič v pljučni odvodnici (Lungenblutader) v eni sami veji združene v levo spredno izbico (linke Vorkammer) prestopijo. Ta kervotok iz desnega serčnega predalčka v pljuča in nazaj v levi predalček se imenuje „majhni kervotok“. Po njem se kri dotika z zrakom, kterega živali skoz dušnik ali sapnik (Luftrohre) v pljuča sopejo. Pljuča so skozi in skozi lukničaste, in po teh luknicah se zrak in kri sprejemata tako, da zrak prepušča svoj kislec

zboljšani kervi, ktera tedaj kot spremenjena v levi serčni predalček prestopi. Ta predalček zažene s kiselcem navzeto kri v eno serčno žilo, t. j. v debelo žilo „igralko“ (odvodnico = Herzschnlagader), in iz te dalje v razvejene žile, ki se razpletajo po sprednjem in pa po zadnjem delu trupla. S takimi žilicami so vsi deli trupla in zunanji udovi prepreženi ter končajo v jako tankih nitkah v znotranjem in zunanjem telesu.

(Konec sledi.)

Šolsko obzorje.

Iz Štajerskega. Pri nas zelo manjka učiteljev. Za podučiteljske službe z 240, 300 in 360 gld. — nihče ne prosi. Take službe morajo se po 2- in 3-krat razpisati — in še večkrat zastoj. Za učiteljske službe s 400 in 500 gld. oglasi se po navadi le po en kompetent. In to pomanjkanje postalo bode dan za dnevom več; kajti obstoječe šole se močno razširjujejo.

V učiteljskih pripravnicah v Mariboru in Gradcu je le malo kandidatov, tedaj malo naraščaja. Ker je materijelno stanje tu boljše vredjeno nego na Kranjskem, došlo bode še mnogo kranjskih učiteljev tu sim. In to je tudi prav. Zakaj bi doma stradati morali? In tukaj zvedenih in narodnih učiteljev kaj potrebujemo, ker po nekterih krajih niso učitelji ne kuhani ne pečeni. Izjeme so prav redke.

Čuje se, da bode naš deželni zbor vse učiteljske službe od 400 na 500 gld. letne plače povzdignil. In to bode skoraj primoran, ako se bode hotlo dovelj moči za uč. stan pridobiti.

Iz Ljutomera. (Šolska veselica.) Na praznik sv. Alojzija imeli so lju-tomerski učenci prav vesel in prijeten dan. Zjutraj ob 6. uri so imeli sv. mašo. Potem pa se zberó vsi učenci na tergu, in zapojó pesem »Vsakemu svoje«, ter pevaje po dva in dva korakajo proti Cvenu, v vas $\frac{3}{4}$ ure od Ljutomera, kamor je bil izlet šolske mladine odločen. Tu zapojó učenci »Otok Bleški«; potem pa jim g. nadučitelj razlaga pomen tega šolskega praznika. Na to so učenci svoje naučene pesniške izdelke deklamovali. Čulo se je več lepih pesem n. pr.: »Orjaška igrača«, »Očala«, »Piščalka«, »Sreče dom«, »Šolski zvon«, »Vojaska« in še veliko drugih slovenskih in nemških.

Na zadnje učenci zapojó še »Na jezeru«, ter se radostnega serca podajo na zeleno tratico v prostornem ogradu; tu je bil postavljen mali oder z zelenjem okinčan, namenjen za predstavo dveh glediščnih iger, namreč: »Kaznovana radovednost« in »Boječi Matevž«, kteri je prinesel lep »Vertec«, ki ga naši učenci tudi z veseljem čitajo. Omenjeni igrici so učenci in učenke 4 razreda dovelj dobro izverševali in s tem mnogo smeha napravili mladim in starim, ki so bili nazoči. Za to predstavo se je dalo mladini nekoliko prigrizljaja, da so si okrepčali še svoj želodec, in potem lože telovadili in rajše se igrali in skakali po tratici. Čas je pa naglo minul; še malo so učenci deklamovali, potem smo pa šli nazaj domú.

Iz Notranjskega. Ljudski učitelji na Kranjskem še zmiraj težko čakamo, kdaj nam bode zasijalo milejši solnce, da dobimo vendar nekaj več kervavo za-služene plače. Učitelji prav radovedno in pazljivo prebiramo časnike, in iščemo od verstice do verstice, kje bođemo našli veselo sporočilo, da nam je plača zboljšana. — Prav po naključju sem dobil v roke časopis »Soča« od 27. jan., t. l. št. 4. Na tretji strani bere se sledeče: